



## RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS MERAS

V. Kudirkos g. 5, 60150 Raseiniai, tel. (8 428) 79 550, el. p. meras@raseiniai.lt

---

Lietuvos savivaldybių asociacijai

2023-04 Nr.  
Į 2023-04-18 SAVP-271

El. p. aleksandras.tiaskevicius@lsa.lt

### DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Viešam svarstymui pateiktas įstatymų projektai dėl Lietuvos Respublikos apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo Nr. I-2375, pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos apylinkių teismų reorganizavimo įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, apygardų teismų įsteigimo, apygardų teismų veiklos teritorijų nustatymo ir Lietuvos Respublikos prokuratūros reformavimo“ Nr. I-497 6 str. pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos seimo nutarimo „Dėl apylinkių teismų reorganizavimo“, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 101 str. 119 str. pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso 62-1 str., 304 str., 441 str., pakeitimo ir kodekso papildymo 62-2 ir 62-3 straipsniais įstatymo ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 168 str., 214 str., 225 str., 372 str. 373 str. pakeitimo įstatymo projektai.

Pagrindinis šių įstatymų pakeitimų tikslas yra panaikinti Plungės apylinkės teismą ir panaikinti Šiaulių apylinkės teismo Pakruojo rūmus, Panevėžio apylinkės teismo Pasvalio rūmus, Alytaus apylinkės teismo Lazdijų rūmus, Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmus, Telšių apylinkės teismo Akmenės rūmus. Taip pat numatoma sujungti apylinkės teismuose skirtingų administracinių rajonų teismų rūmus, paliekant vieną kažkurį, neaišku kokiais kriterijais atrinktą, pasirinktą teismo pavadinimą.

**Raseinių rajono savivaldybei ir jos bendruomenei aktualu tai, kad planuojama sujungti Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmus ir Kelmės rūmus, paliekant Kelmės rūmų pavadinimą, eliminuojant Raseinių rūmų pavadinimą.** Vienintelis kriterijus, kuriuo nurodoma, kad vadovaujasi parenkant teismo rūmų pavadinimą tai, kad rūmai būtų nutolę vieni nuo kitų ne toliau kaip 60 kilometrų. Tačiau kaip matyti iš įstatymo projekto, to paties Šiaulių apylinkės teismo **Radviliškio rūmai, kurie išlieka, yra visiškai šalia Šiaulių, t. y. nutolę tik 20 km.** Taigi akivaizdu, kad atstumo kriterijumi visiems vienodai nesivadovaujama. Nustatant, kurie teismo rūmai išliks, neatsižvelgiama į gaunamą bylų skaičių teismo rūmuose (tai reiškia ir bylose dalyvaujančių asmenų skaičių) į sukurta infrastruktūrą, geografinę padėtį, į turimų patalpų dydį, į susisiekimo galimybes, į galimybę suformuoti teisėjų, padėjėjų ir kito teismo personalo sudėtį.

Atkreiptinas dėmesys, kad Aiškinamajame rašte numatyta, kad maždaug po 3 metų būtų vykdomas sekantis teismų reformos etapas, kai būtų dar kartą jungiami teismo rūmai. Kas galimai reiškia, kad **nelikus Raseinių rūmų pavadinimo, nebus galimybės Raseinių rūmams, kaip struktūriniam padaliniui, išlikti sekančiame reformos etape.**

**Šis Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmų sujungimas su Kelmės rūmais, paliekant Kelmės rūmų pavadinimą, yra neteisingas, nelogiškas ir nepagrįstas jokiais objektyviais**

**rodikliais, pagrįstais kriterijais, diskriminacinis Raseinių rajono savivaldybės bendruomenės atžvilgiu.**

Pagal viešai prieinamą informaciją Raseinių apylinkės teismas (nuo 2018 m. Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmai) turėjo daug didesnę darbo krūvį, negu Kelmės teismas. **Raseinių rūmuose dirbo 5 teisėjai**, o išėjus į pensiją vienam teisėjui, 2012 metais vienas teisėjo etatas buvo Raseinių teisme buvo panaikintas, perduodant jį Vilniaus apylinkės teismui, nors darbo krūvis liko didelis, o kai kuriais metais **darbo krūvis buvo didžiausias Lietuvoje tokio lygmens teismuose.**

Raseinių apylinkės teismas (nuo 2018 -01-01 Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmai) istoriškai visada turi didelį darbo krūvį, nes gauna daugiau tiek baudžiamųjų, tiek civilinių bylų, tiek administracinių teisės pažeidimų bylų. Tai nepalyginamai didesnis bylų skaičius, negu tradiciškai Kelmės teisme ir šiuo metu vadinamuose Šiaulių apylinkės teismo Kelmės rūmuose. Iš viešai teismų portale [www.teismai.lt](http://www.teismai.lt) skelbiamų teismų veiklos apžvalgų matyti, kad pvz.:

-2014 metų teismų veiklos apžvalgoje nurodyta, jog 2014 metais darbo krūvis **Raseinių apylinkės teisme buvo didžiausias Lietuvoje – 118,58** (etaloninės bylos), kai tuo tarpu **Kelmės teisme - tik 76,34** (etaloninės bylos);

-2015 metais – **Raseiniuose** buvo didžiausias Lietuvoje krūvis **121,50** (etaloninės bylos), arba **957 bylos** kai tuo tarpu Kelmės teisme – **80,51** (etaloninės bylos), arba **637 bylos**;

-2016 metais **Raseinių teisme** vienam teisėjui išnagrinėtų bylų skaičius buvo **823 bylos** per metus, kai tuo tarpu **Kelmės teisme – 571 byla** per metus;

-2017 metais **Raseinių teisme** teisėjo darbo krūvis buvo **54,52**, o tuo tarpu **Kelmės teisme** teisėjo darbo krūvis buvo **40,62**.

Taip pat nuo 2018 m. sausio 1 d. jau po teismų reformos I -jo etapo sujungus šešis teismus į Šiaulių apylinkės teismą ir Raseinių teismui tapus Raseinių rūmais, o Kelmės teismui – Kelmės rūmais, I pusmečio rezultatai yra panašūs kaip ir buvo – Raseinių rūmų darbo krūvis – **41,67**, o **Kelmės rūmų -29,01**.

Vėlesni bylų nagrinėjimo rezultatai neatspindi rūmams teisingų bylų skaičiaus, nes Šiaulių apylinkės teismo pirmininko įsakymais Kelmės rūmams buvo skiriamos nagrinėti kitų rūmų – Pakruojo, Radviliškio, Joniškio rūmams teisingos bylos, siekiant sulyginti teisėjų, dirbančių skirtinguose teismo rūmuose darbo krūvį.

Net ir Kelmės teismo rūmams perdavus nagrinėti kitų rūmų bylas, LITEKO (integruotos teismų sistemos duomenimis) **per 2022 metus Kelmės rūmuose buvo išnagrinėta 2001 byla, o Raseinių rūmuose 2281 byla.** Tai yra Kelmėje ženkliai mažiau bylų negu Raseinių rūmuose. **Turint omenyje, kad bet kurioje byloje proceso dalyvių yra ne vienas (be mažiausiai dviejų proceso šalių dalyvauja atstovai, advokatai, prokurorai, įvairių institucijų atstovai, liudytojai ir kt.), matyti, koks skaičius asmenų lankosi teisme.**

Ir toliau, po siūlomo teismų rūmų sujungimo, bylų teisingumas numatytas pagal atsakovo gyvenamąją vietą, baudžiamųjų bylų - pagal nusikaltimo padarymo vietą. Tuo labiau, kad numatyta ir baudžiamąsias bylas dėl sunkių ir labai sunkių nusikaltimų perduoti nagrinėti iš apygardos teismų į apylinkės teismus. Akivaizdu, kad daugiau už Kelmę gyventojų turintys Raseiniai, ir toliau nagrinės didesnę bylų skaičių, bylose dalyvaus daugybė proceso šalių. **Atvykę į Raseinių miestą žmonės ne tik dalyvaus teismo procese, bet ir pietaus, susipažins su miestu, lankysis parduotuvėse, kas naudinga rajono biudžetui.**

Atkreiptinas dėmesys, kad 2021 metų Lietuvos gyventojų surašymo duomenimis **Kelmės rajono gyventojų surašyta tik 26,0 tūkstančiai, o Raseinių rajono gyventojų – 31,2 tūkstančių.** **Kyla pagrįstas klausimas, kodėl 31,2 tūkstančių gyventojų turinčiam rajonui reikia teisingumo ieškoti daug mažesniame Kelmės rajone, kai Raseiniuose yra puikiai veikiantys rūmai, patalpos, personalas ir savo problemas Raseinių rajono savivaldybės žmonės gali spręsti nevažinėdami į atokesnį ir daug mažesnę rajoną?**

Savivaldybės žiniomis, šiuo metu tiek Raseinių rūmuose, tiek Kelmės rūmuose yra 4 teisėjų etatai. Tačiau Kelmėje vienas laisvas teisėjo etatas, o viena teisėja kitais metais išeis į pensiją, taigi liks dirbti du teisėjai. Raseinių rūmuose suformuotas teisėjų korpusas, dirba 4 teisėjai, jau treji metai kaip dirba du jauni teisėjai iš Kauno. Prijungus Raseinių rūmus prie Kelmės, akivaizdu, kad jaunieji

teisėjai galimai išvyks dirbti kitur. Šiuo metu taip pat neatsižvelgiant į gerą susisiekimą ( Raseiniai yra Lietuvos centre, šalia pagrindinės Lietuvos automagistralės), patogų važinėti iš Kauno.

Raseinių rūmuose yra 4 ( keturi) teisėjų padėjėjų etatai, visi užimti. Laisvų etatų nėra. Kelmės rūmuose yra numatyti trys teisėjo padėjėjo etatai, tačiau dirba tik du padėjėjai, o į vieno padėjėjo konkursą keletą kartų niekas neatvyko. Tai suprantama, nes dėl nesiplečiančios Kelmės bei nepatogaus susisiekimą ir perspektyvos nebuvimo jauni žmonės galimai nenori vykti dirbti į Kelmę. Tas pats yra ir su kitu teismo personalu. Atkreiptinas dėmesys, kad Kelmėje nėra kam dirbti, niekas nesutinka dirbti teismo posėdžių sekretorėmis, viena sekretorė dirba jau garbingo amžiaus darbuotoja.

Taip pat reikia atkreipti dėmesį ir į tai, kad **Raseinių** rajone kontoros yra įregistravę ir **dirba 8 (aštuoni) advokatai**, kai tuo tarpu **Kelmėje – tikrai 3 (trys).**

Mūsų nuomone nelogiška ir neteisinga priimant tokius svarbius sprendimus dėl rūmų sujungimo neatsižvelgti į tai, kad Kelmės teismo rūmai visiškai nedideli, reikalingi kapitalinio remonto, laisvų patalpų nėra, o Raseinių teismo rūmai statyti būtent teisingumo funkcijai vykdyti, tam yra pritaikyti. Raseinių rūmai pastato rūsyje turi moderniai įrengtą archyvą, o Kelmės rūmai neturi archyvo, be to Raseinių rūmuose dirbanti archyvarė tvarko ir Raseinių rūmų, ir Kelmės rūmų archyvą. Bylos perduodamos saugoti į Raseinių rūmus. Be to Raseinių rūmuose yra neseniai įrengtas vaikų apklausos kambarys, konvojaus patalpos. Raseinių rūmuose darbo kabinetą turi ir dirba Šiaulių apylinkės teismo Finansų ir apskaitos skyriaus vedėja, nes ji gyvena Raseinių m.

Priimant sprendimus dėl teismų reformos, reiktų **atkreipti dėmesį, mūsų nuomone, į Prokuratūros reformos klaidas.** Panašiai buvo ir su prokuratūros reforma. Gavosi taip, kad Raseiniuose dirbantys 5 prokurorai buvo prijungti prie 4 Kelmės prokurorų. Iš Raseinių prokurorų buvo atimta jų darbo vieta, jie ilgą laiką kiekvienas dirbo iš namų, neturėjo net jokio kabineto susitikimui su policijos pareigūnais, nekalbant apie susitikimą su pareiškėjais ar kitais asmenimis. Dalis prokurorų bylinėjosi teismuose, tačiau vėliau – dvi jaunos prokurorės su šeimomis išvyko dirbti ir gyventi į Vilnių. Po ilgų derybų ir naujos Generalinės prokurorės įsikišimo, likusiems Raseinių 3 prokurorams buvo išnuomotas ir suteiktas vienas kabinetas buvusio pašto trečiame aukšte. Reformos rezultatas toks - **prokurorų prestižas sunaikintas, išnyko Raseinių pavadinimas visuose procesiniuose dokumentuose, nebėra ir jokios iškabos, vargu ar prokurorą Raseiniuose surastų žmonės. Naudos nėra jokios, nes iš Raseinių prokuratūros prokuroro padėjėjo etatas buvo perkeltas į Kelmę, padėjėja su teisiniu išsilavinimu išėjo iš prokuratūros sistemos, raštinė taip pat perkelta į Kelmę, kur šiuo metu dirba tik du prokurorai.**

Dabar mūsų nuomone, po tokios reformos, toks pas likimas lauktų ir teismo

Pateiktų įstatymų projektų deklaruojami tikslai – teisėjų darbo krūvio suvienodinimas, teisingumo vykdymo kokybės gerinimas, siekis specializuotis teisėjams, efektyviau naudoti žmogiškuosius ir infrastruktūros išteklius. Tai yra tikrai nepagrįstos jokiais kriterijais, frazės. Šiais įstatymų pakeitimais nebus išspręsta nė viena problema. **Atsižvelgiant į tai, kad daugelis sujungtų teismų rūmų liks toliau dirbti ( bent kaip siūloma ateinančius 3 metus), keisis tikrai jų pavadinimai, nebus sutaupoma finansine prasme.** Numatomas teisėjų ( su savo komanda) vykimasis į kitus rūmus nagrinėti bylų kaip tik pareikalaus daug didesnių finansinių išteklių, nes teismai neturi automobilių, vairuotojų , išlaidų kurui , o be to kituose rūmuose ir patalpų atvykus apsistoti. Bus gaišamas brangus laikas kelionei, iškils kitų organizacinių problemų, bylų nagrinėjimas nusitęs, nes aiškinamajame rašte numatyta, kad atskirais atvejais **Savivaldybės turėtų suteikti patalpas bylų nagrinėjimui** (aiškinamojo rašto 4 dalies 3 pastraipa, 18 psl.), nors ir nėra pasiklausta ar Savivaldybės tokias patalpas turi ir kas joms padengs patalpų išlaikymo išlaidas.

Manome, kad nelogiška išeitis dėl teisėjų korpuso mažinimo – kaip nurodoma aiškinamajame rašte – neskelbti atrankų į teisėjų, išėjusių į užtarnautą poilsį vietas ir taip mažinti teisėjų korpusą. Tokiu būdu tikrai nebus pasiekti deklaruojami tikslai, nes likusiems, dirbantiems teisėjams darbo krūvis taps nepakeliamu. **Visas problemas galima būtų išspręsti, jeigu teismams būtų skiriamas jiems reikalingas finansavimas.**

Teismų darbas neapsiriboja vien teisingumo vykdymu. Teismas atlieka didelį darbą populiarinant valstybės ir teismų istoriją, įtraukiant visuomenę į teisminės veiklos procesus,

organizuojant edukacines programas vietos gyventojams, šviečiant jaunimą, išsaugant gražias tradicijas ir vykdant kitą svarbią veiklą ir misiją, kuri platesnė nei tik teisingumo vykdymas.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina kiekvieno asmens teisę kreiptis į teismą. Panaikinus Raseinių teismo rūmus, bus apribotas Raseinių rajono gyventojų teisminės gynybos pasiekiamumas, žmonės pasijus pažeidžiami, nuvertinti, rajono biudžetas negaus pajamų dėl proceso dalyvių vykimo į kitą bylinėjimosi vietą.

Lietuvos Respublikos Konstitucija nurodo, kad valdžios tarnauja žmonėms, todėl akivaizdu, kad **Raseinių teismo rūmų panaikinimas (kuris tikrai perspektyvoje numatomas, sekančiame etape, po 3 metų), panaikinus Raseinių vardą rūmų pavadinime ir procesiniuose dokumentuose, teismo priimamuose sprendimuose, neduos jokio teigiamo rezultato.** Turėtų būti siekiama adekvačios, konkrečiais kriterijais pagrįstos, centralizacijos ir decentralizacijos pusiausvyros. Šiuo atveju, konkrečiai darniai ir gerai dirbančius Raseinių rūmus, su pilnai dirbančiu ir didelį darbo krūvį ištvėriančiu darbo kolektyvu prijungus prie nykstančių Kelmės rūmų bus tikrai pablogintos darbo sąlygos ir suvaržytos Raseinių rajono asmenų teisės kreiptis teisminės gynybos. Siūlomame įstatymų projekte nevertinama ir ilgamečių teismų darbuotojų darbo patirtis, darbuotojų lūkesčiai, galimybė pritraukti naujus darbuotojus, neatsižvelgiama į susisiekimą, geografinę padėtį, infrastruktūrą, turimas patalpas ir kitus objektyvius kriterijus.

Atkreiptinas dėmesys ir į laiką, kad tokie svarbūs įstatymų pakeitimai, liečiantys daugybę regionų, faktiškai visus rajonus, pateikiami tuo metu, kai ką tik praėjo savivaldos rinkimai ir savivaldybėse pradeda darbą nauji vadovai, kurie galbūt neatreips dėmesio į šiuos įstatymų pakeitimus, nulemsiančius gyventojų teisių suvaržymą į teisminę gynybą ateityje.

Netgi, jeigu būtų nuspręsta vis dėlto sujungti Kelmės ir Raseinių rūmus, **būtent Raseinių rūmų pavadinimas turi išlikti ir turi būti pavadinta Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmai.**

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytus argumentus, nesutinkame su siūlomais įstatymų pakeitimais ir teigiame, kad Lietuvos Respublikos apylinkių teismų įsteigimo ir jų veiklos teritorijų nustatymo įstatymo Nr. I-2375 pakeitimo įstatymo projekte turi būti padaryti šie pakeitimai –

1 straipsnio 1 dalies 6 punktą turi būti išdėstyta taip:

**6) Šiaulių apylinkės teismas. Šį teismą sudaro Šiaulių apylinkės teismo Raseinių rūmai, Šiaulių apylinkės teismo Radviliškio rūmai ir Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmai; šio teismo buveinė yra Šiaulių apylinkės teismo Šiaulių rūmuose;**

2 straipsnio 6 dalies 1 p. jis turėtų būti išdėstyta taip:

**1) Raseinių rūmų veiklos teritorija – Kelmės rajono savivaldybės teritorija ir Raseinių rajono savivaldybės teritorija;**

Savivaldybės meras

Arvydas Nekrošius

Rima Kedavičienė, mob. +370 686 50025, el. p. rima.kedaviciene@raseiniai.lt